

Gedragsprotocol basisschool De Fontein

LEERKRACHT

Inleiding

Voor u ligt het gedragsprotocol van De Fontein.

“Je veilig voelen en weten” is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van schoolleiding, leerkrachten, ondersteunend personeel, medezeggenschapsraad, ouders, leerlingen en stagiaires. Met ons gedragsprotocol willen we duidelijk zijn in waar we voor staan, wat we wel en niet toestaan en welke maatregelen we treffen als regels worden overtreden. De kernwoorden van onze leefregels

**Respect voor elkaar, zorg voor elkaar, gelijkwaardigheid,
geen pestgedrag en discriminatie, verantwoordelijk voor je eigen
gedrag, afspraken nakomen.**

vinden hun oorsprong in onze christelijke identiteit:

Het protocol bevat regels die we op alle scholen van de Stichting FLUENTA hebben afgesproken. Elke school kan een eigen deel toevoegen, waarin de algemene regels desgewenst zijn uitgewerkt of nader gespecificeerd of schoolspecifieke regels worden toegevoegd.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Het schoolklimaat	3
Missie en visie van De Fontein	3
Uitgangspunten pedagogisch klimaat	3
Sociaal-emotionele ontwikkeling op De Fontein.....	4
The Leader in Me	4
Looqin	5
Aanpak grensoverschrijdend gedrag	6
Uitgangspunt	6
Grensoverschrijdend gedrag	6
Procedure grensoverschrijdend gedrag.....	6
Time-out.....	7
Schorsing.....	7
Verwijdering	7
Check In- Check Out	7
Terugkeren in de klas	8
Slachtoffer	8
Grensoverschrijdend gedrag van ouders en personeel.....	8
Bijlage 1 Leerlijnen The Leader in Me	9
Bijlage 2 Protocol disciplinaire maatregelen Fluenta.....	9
Bijlage 3 Check in – Check out formulier	28

Het schoolklimaat

Missie en visie van De Fontein

Vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid en een protestantse identiteit willen wij waarde(n)volle verbindingen leggen, met als doel inhoud geven aan het leren en leven in de 21^e eeuw.

Wij handelen vanuit:

- Een levensbeschouwelijk opdracht: geloof, hoop en liefde zijn leidend in ons doen en laten;
- Een pedagogische opdracht: alle leerlingen en medewerkers hebben recht op een veilig leer- en werkklimaat;
- Een onderwijskundige opdracht: alle leerlingen hebben recht op passend onderwijs;
- Een maatschappelijke opdracht: de school ontwikkelt en stimuleert waarde(n)vol burgerschap.

Uitgangspunten pedagogisch klimaat

Het is voor ons heel belangrijk dat kinderen zich thuis voelen op school. Het team creëert een kindvriendelijke sfeer, waarbinnen aandacht is voor de basisbehoeften van het kind: liefde, veiligheid, vertrouwen en duidelijkheid.

Welbevinden is de basis voor ontwikkeling. Respect hebben voor elkaar, gelijkwaardigheid en verbondenheid zijn hiervoor belangrijke voorwaarden. Met een drietal uitgangspunten willen wij duidelijk maken wat wij hiermee bedoelen.

Fouten maken mag, als je bereid bent om ervan te leren en opnieuw te beginnen. Kinderen én volwassenen leren van hun fouten. Je leren inleven in de emoties van een ander vinden we belangrijk.

Van kinderen kun je leren. Kinderen zijn nooit vervelend, maar gedragen zich wel eens vervelend. Meestal heeft dat een oorzaak. Wij willen proberen de oorzaak te vinden om het gedrag positief bij te kunnen sturen.

Ruzie komt ook voor. Het gaat niet alleen om wie er begonnen is, maar ook om dat het weer wordt bijgelegd. Het kan niet altijd vergeven en vergeten zijn, maar je kunt wel vergeven en opnieuw beginnen. We werken aan een goede sfeer op school. Pesten en discriminatie verpesten de sfeer. We vinden het belangrijk positief gedrag te bekrachtigen.

Als iemand je hindert, dan zeg je:

“Stop ermee, ik heb er last van”.

Als dat niet helpt, vraag je de juf of meester om hulp.

Er is een verschil tussen klagen en klikken. Klagen is aan de juf of meester vertellen dat de ander niet wil stoppen. Bij klikken hoop je dat de ander straf krijgt en heb je er dus een andere bedoeling mee.

Klagen mag, klikken niet.

Sociaal-emotionele ontwikkeling op De Fontein

Om het welbevinden van kinderen te verhogen wordt er binnen de school veel aandacht besteed aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Het welbevinden van een kind zien wij als een belangrijke voorwaarde voor een optimale ontwikkeling op allerlei gebieden. Op de volgende manieren wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen gestimuleerd en gevolgd:

- Door de ervaringsgerichte dialoog te voeren met kinderen (zie toelichting in schoolgids);
- Door het aanleren van sociaal-emotionele vaardigheden en gedragsregels volgens het onderwijswijsconcept 'The Leader in Me';
- Door structurele screening met behulp van het digitaal leerlingvolgsysteem 'Looqin' en het opvolgen van de gesuggereerde interventies;
- Door in gesprekken met ouders (10- en 15-minuten gesprekken) het welbevinden van kinderen voorop te stellen;
- Door het welbevinden tijdens de overdracht aan het eind van elk schooljaar te bespreken.

The Leader in Me

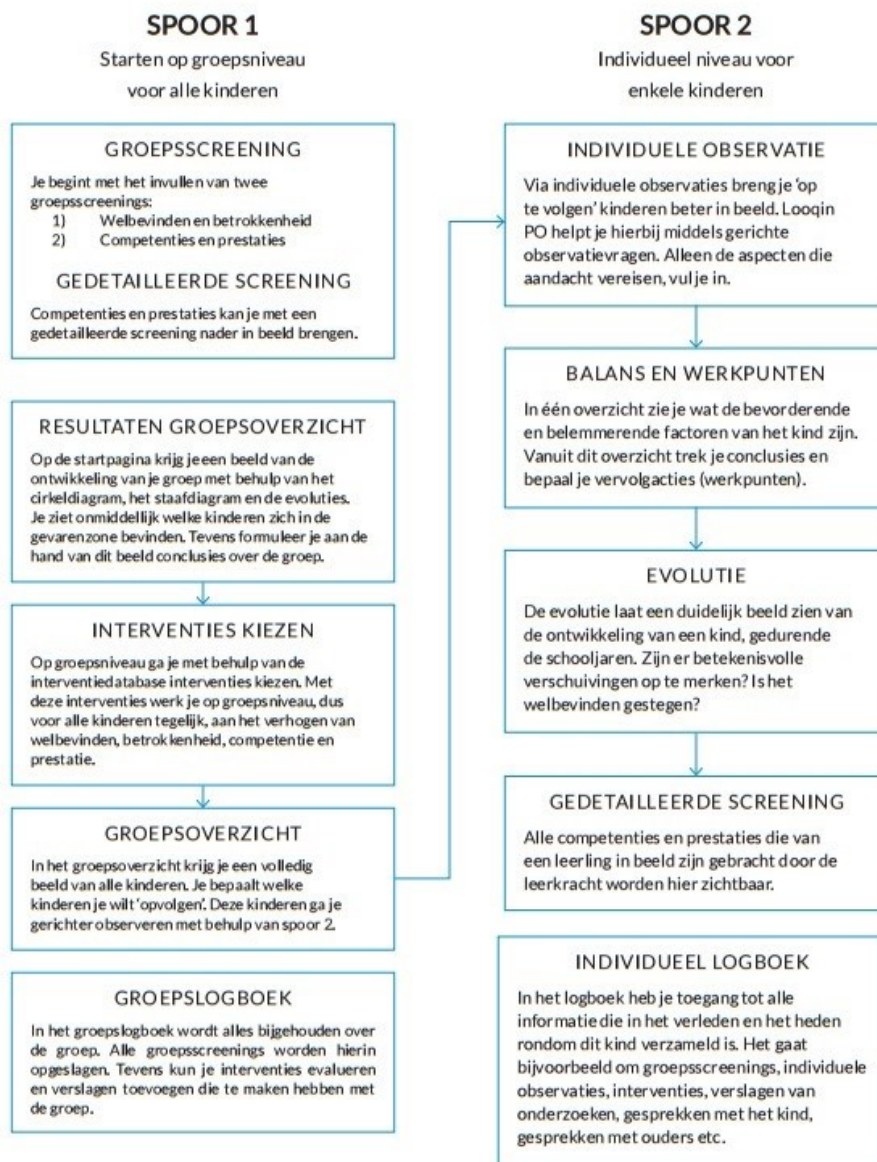
The Leader in Me is een proces aanpak, ontwikkeld door Franklin Covey. Met het aanleren van de zeven gewoonten van 'The Leader In Me' ontwikkelen de leerlingen persoonlijk leiderschap waardoor ze in staat zijn om invloed uit te oefenen op hun eigen leven. Ze krijgen meer zelfvertrouwen, zijn beter in staat om conflicten op te lossen, ze kunnen beter luisteren naar elkaar en samenwerken.

Op De Fontein zetten we deze zeven gewoonten in om gedragsregels en sociale vaardigheden aan te leren bij leerlingen. Dit doen we vanaf groep 1. De leerlijnen die zijn ontwikkeld voor The Leader in Me gebruiken we als leidraad (bijlage 1)

Sociale vaardigheden gekoppeld aan de zeven gewoonten van The Leader in Me	
<i>Gewoonte 1: wees proactief</i>	<i>Eigen keuzes kunnen maken en motiveren en daarbij rekening kunnen houden met anderen. Verantwoordelijkheid dragen voor de eigen keuzes en eigen gedrag.</i>
<i>Gewoonte 2: begin met het einddoel voor ogen</i>	<i>Gedragsdoelen bepalen en bewust zijn van eigen gedrag.</i>
<i>Gewoonte 3: belangrijke zaken eerst</i>	<i>Bewust zijn van de consequenties van het gedrag en op basis daarvan de juiste keuzes kunnen maken.</i>
<i>Gewoonte 4: denk win-win</i>	<i>Samenwerken. Rekening houden met de wensen en gevoelens van een ander. Ontwikkelen van een eigen mening en deze kunnen beargumenteren.</i>
<i>Gewoonte 5: eerst begrijpen, dan begrepen worden</i>	<i>Luisteren naar elkaar. Je kunnen inleven in de gevoelens en emoties van een ander. Eigen emoties kunnen herkennen en benoemen.</i>
<i>Gewoonte 6: creëer synergie</i>	<i>Verschillen bij anderen kunnen waarderen. Bij samenwerken gebruik maken van elkaars kwaliteiten.</i>
<i>Gewoonte 7: houd de zaag scherp</i>	<i>Samen spelen, plezier maken, ontspannen</i>

Looqin

Om de sociaal-emotionele ontwikkeling bij leerlingen te volgen, maken we gebruik van Looqin. Dit is een procesgericht kindvolgsysteem waarbij de leerkracht welbevinden en betrokkenheid van de leerlingen in kaart brengt. Welbevinden en betrokkenheid zijn dé kwaliteitsmeters voor het leerproces. Looqin biedt de mogelijkheid om naast welbevinden en betrokkenheid ook te screenen op competentie en prestatie. Op De Fontein is ervoor gekozen om nu alleen op welbevinden en betrokkenheid te screenen. Leerkrachten voeren drie keer per jaar een groepsscreening uit. Op basis van de groepsscreening kan de leerkracht zien welke leerlingen buiten de boot dreigen te vallen. Vanuit een grote interventiedatabase zorgt de leerkracht voor een krachtige en rijke leeromgeving. Binnen deze leeromgeving speelt de leerkracht in op allerlei verschillen tussen en leerbehoeften van kinderen. met andere woorden: preventie komt voor remediëring. Als welbevinden of betrokkenheid bij een leerling laag is, dan is er reden tot nader onderzoek. Om de ondersteuningsbehoefte van de leerling te komen, wordt er op individueel niveau verder gescreend.

Figuur 1 werkwijze Looqin

Aanpak grensoverschrijdend gedrag

Uitgangspunt

Gedrag dat de veiligheid van anderen in gevaar brengt, past niet op onze school. Daarom is bij ons uitgangspunt dat we consequent omgaan met leerlingen die dergelijk probleemgedrag laten zien. Dit doen we om hen met deze problemen te leren omgaan. Communicatie naar alle betrokkenen is daarbij van essentieel belang. Binnen de school willen we de veiligheid van iedereen waarborgen en aan iedereen een veilige schoolomgeving bieden.

Grensoverschrijdend gedrag

Wat verstaan wij onder grensoverschrijdend gedrag? Het gedrag waarbij iemand terugkerend psychisch en/of fysiek een ander lastigvalt, bedreigt of aanvalt, waarbij regels structureel overschreden worden of materialen worden vernield en/of beschadigd. Hierdoor vormt de leerling een bedreiging voor de waarborging van de veiligheid van de leerling zelf en zijn omgeving.

Grensoverschrijdend gedrag kan zich op verschillende manieren manifesteren:

- **Digitaal geweld:** pestgedrag via internet.
- **Discriminatie** in woord of gedrag.
- **Fysiek:** gericht op het lichaam van de ander, zoals slaan, schoppen, spugen, verwonden, vastgrijpen enzovoort
- **(Nep)wapens:** Op onze school zijn (nep)wapens en gevaarlijke voorwerpen verboden.
- **Psychisch:** lastigvallen, bedreigingen met geweld, chantage, onder druk zetten, schelden, achtervolgen enzovoort.
- **Seksueel:** seksistische opmerkingen, seksuele toespelingen, ongewenste intimiteiten, etc.
- **Verbaal:** schelden, beledigen enzovoort.
- **Vernielingen** van objecten en materialen.
- **Weglopen** van de school

Procedure grensoverschrijdend gedrag

Voor de aanpak van grensoverschrijdend gedrag volgen wij het 'protocol disciplinaire maatregelen' zoals dat op stichtingsniveau wordt gehanteerd (zie bijlage 2). Binnen het onderwijs kennen we een drietal maatregelen om zowel de veiligheid van ieder individu te waarborgen alsmede om een veilig schoolklimaat te scheppen.

Deze drie maatregelen zijn:

- time-out;
- schorsing;
- verwijdering

De volgende uitgangspunten zijn hierbij belangrijk:

- Uitgangspunt is dat op consequente wijze wordt omgegaan met leerlingen met probleemgedrag.
- Doel is om hen te helpen in het adequaat omgaan met problemen.
- Daarbij gaan we uit van vaste procedures die zowel op de interne als externe situatie gericht zijn.
- Communicatie naar alle betrokkenen is daarbij van essentieel belang.

Dat er gradaties te onderkennen zijn, mag duidelijk zijn. Ter preventie van gedragsproblemen zullen we bij grensoverschrijdend gedrag passende maatregelen nemen, zodat dit gedrag begrensd wordt en de veiligheid voor iedereen wordt hersteld.

Time-out

Time-out is een maatregel om de leerling van de groep te isoleren door hem buiten de klas te plaatsen voor langere tijd (= minimaal één dagdeel). De leerkracht geeft de leerling de opdracht om mee te komen naar de time-out plek. Wanneer de leerling dit weigert, zal de leerkracht de opdracht herhalen. Wanneer de leerling ook nu weigert mee te komen, zal de leerkracht tegen de leerling zeggen: "Ik pak nu je hand en dan neem ik je mee naar de time-out plek." Mocht de leerling ook hier weerstand bieden, dan geeft de leerkracht een andere leerling in de klas de opdracht om een directielid te halen, zodat de leerling alsnog uit de klas verwijderd wordt. Met de leerling kunnen afspraken gemaakt worden omtrent de duur van de time-out en de voorwaarden waaronder de time-out wordt opgeheven.

Voorwaarden time-out:

1. De aard van de overtreding dient in overeenstemming te zijn met de voorgenomen maatregel.
2. Er zal derhalve een pedagogische of opvoedkundige reden aan ten grondslag moeten liggen.
3. Er zal achteraf duidelijk met de ouders moeten worden gecommuniceerd.

Schorsing

Schorsing kan pas worden opgelegd na een officiële berisping als gevolg van één of meerdere time-outs of na een overtreding die, naar de mening van de directie, schorsing rechtvaardigt. Schorsing is een wettelijke maatregel, die gebonden is aan bepaalde voorwaarden.

Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering. De wettelijke regeling is hierbij van toepassing.

Check In- Check Out

Om herhaling van grensoverschrijdend gedrag te beperken, hebben we op De Fontein naast de maatregelen een interventie toegevoegd, namelijk Check In- Check Out. Check In-Check Out is een wetenschappelijk effectief bewezen interventie die ertoe dient het gedrag van de leerling op een positieve manier reguleren, waardoor de veiligheid in de klas wordt hersteld en gewaarborgd. Ouders worden op de hoogte gesteld van het inzetten van de interventie.

Hoe ziet deze interventie eruit?

1. De leerling stelt samen met de leerkracht gedragsdoelen op (max. 3) ter verbetering van het gedrag. Deze worden geformuleerd op het Check In-Check Out-formulier (bijlage 3) ;
2. Aan het begin van de ochtend checkt de leerling in bij de Check in- Check Out coördinator (directeur, adjunct-directeur of IB-er).
3. Er vindt een kort gesprek plaats waarbij de gedragsdoelen worden besproken. De leerling geeft in het gesprek aan hoe hij aan de doelen gaat werken;
4. Aan het einde van de ochtend reflecteren de leerling en de leerkracht kort op het gedrag van de leerling;

5. De leerling doet een tussentijdse check bij de Check in- Check Out coördinator. Er wordt gereflecteerd op het gedrag en de leerling geeft aan hoe hij in de middag aan de gedragsdoelen gaat werken;
6. Aan het einde van de schooldag krijgt de leerling feedback van de leerkracht op het gedrag;
7. De leerling checkt uit bij de Check in- Check Out coördinator. Er wordt gereflecteerd op het gedrag en de leerling krijgt hier feedback op. De leerling beoordeeld zichzelf op zijn gedrag;
8. De leerling koppelt de feedback en eigen beoordeling terug aan zijn ouders/verzorgers;
9. De ouders/verzorgers tekenen het formulier en de leerling neemt het de volgende dag weer mee naar school.

Met deze interventie reguleer je niet alleen het gedrag, maar heeft het tevens een positieve invloed op de ontwikkeling van sociale vaardigheden en eigenaarschap van de leerling. Er is een nauwe samenwerking en contact tussen ouders, school en leerling, wat leidt tot verbetering van het gedrag van de leerling. Op De Fontein zetten wij deze interventie in na een time-out en een schorsing. Wij willen op deze manier de leerling een kans geven om het gewenst gedrag te laten zien, waardoor de kans op herhaling van het ongewenst gedrag verminderd wordt en de veiligheid in de klas hersteld wordt en gewaarborgd blijft. De interventie wordt minimaal drie weken na de time-out of schorsing ingezet. Na drie weken wordt er samen met ouders, directie, leerkracht en leerling bekeken of de interventie gestopt kan worden of dat er verlenging gewenst is.

Terugkeren in de klas

Wanneer de leerling na een time-out of schorsing terugkeert in de klas vinden wij het belangrijk dat hier in de klas aandacht aan wordt besteed. Dit doen we op De Fontein door het houden van kringgesprekken. Gewoonte 5: eerst begrijpen, dan begrepen worden, is bij deze gesprekken een voorwaarde.

Slachtoffer

Als er bij het grensoverschrijdend gedrag van een leerling sprake is van een slachtoffer, dan zal er op De Fontein met zorg gehandeld worden om het gevoel van veiligheid bij het slachtoffer te herstellen en te waarborgen. Dit doen we door kindgesprekken te voeren met de leerling, waarbij het welbevinden van de leerling centraal staat. Daarnaast zullen er gesprekken worden gevoerd met de ouders van beide partijen.

Grensoverschrijdend gedrag van ouders en personeel

Ook grensoverschrijdend gedrag van ouders tolereren we niet. Dit gedrag kan leiden tot een (schriftelijke) waarschuwing, (tijdelijke) ontzegging van de toegang tot de school en uiteindelijk tot verwijdering van de leerling van de school. Op grond van de CAO voor het Primair Onderwijs kunnen stappen worden gezet die noodzakelijk zijn bij grensoverschrijdend gedrag van personeelsleden.

Bijlage 1 Leerlijnen The Leader in Me

Leerstoflijn sociaal-emotionele en persoonlijkheidsontwikkeling groep 1-8

De 7 gewoonten van Stephen Covey (1989) zijn gekoppeld aan de gedragsleerlijn. De leerlijnen gedragsontwikkeling zijn rechtstreeks afgeleid van de kerndoelen PO: leergebiedoverstijgende kerndoelen (zelfbeeld en sociaal gedrag) en de kerndoelen voor gezond en redzaam gedrag en samenleving. Deze zijn ingebed met de leerlijnen van ZIEN! het leerlingvolgsysteem op het gebied van de sociale emotionele ontwikkeling.

Gewoonte 1: Wees Proactief

De gewoonte van keuze en verantwoordelijkheid

'Ik denk, ik kies, ik doe en ik kijk terug'

Verantwoordelijk handelen t.o.v. zichzelf, familie, school, gemeenschap, land en wereld.

Initiatief en ondernemerschap tonen en motivatie ontwikkelen.

Eigen mogelijkheden ontdekken.

Nadenken over keuzes en aanspreekbaar en verantwoordelijk zijn voor resultaten en consequenties

Begrijpen dat elke keuze ook invloed heeft op anderen.

Gevoelens en gedrag herkennen (self-awareness)

Groep 1-2

- ☐ Herkent zijn gevoelens
- ☐ Benoemd zijn gevoelens
- ☐ Begrijpt hoe gedrag en gevoelens samenhangen

Groep 3-4

- ☐ Weet het verschil tussen positieve en negatieve gevoelens
- ☐ Herkent situaties die emotionele reacties oproepen

Groep 5-6

- ☐ Beschrijft gevoelens (makkelijke en moeilijke begrippen)
- ☐ Beschrijft hoe situaties emoties beïnvloeden

Groep 7-8

- ☐ Beschrijft effectieve gedragsuitingen en emoties
- ☐ Herkent stressoren
- ☐ Begrijpt de relatie tussen stressoren en emoties

Persoonlijke kwaliteiten en krachten (h)erkennen (self-awareness)

Groep 1-2

- ☐ Heeft oog voor eigen en andermans behoeften, wensen, kwaliteiten en zwakheden
- ☐ Weet welke gevolgen zijn gedrag heeft

- ☐ Weet wie hij om hulp kan vragen
Groep 3-4
- ☐ Weet de voordelen van zijn persoonlijke kwaliteiten
- ☐ Weet welke strategieën hem helpen (bv. positief blijven)
- ☐ Vraagt om feedback en luistert naar de ander
Groep 5-6
- ☐ Beschrijft de vaardigheden en interesses die hij wil ontwikkelen
- ☐ Kan verklaren hoe mensen om hem heen kunnen bijdragen aan zijn schoolsucces en verantwoord gedrag
Groep 7-8
- ☐ Kan persoonlijke voorkeuren inventariseren
- ☐ Analyseert hoe zijn persoonlijke kwaliteiten keuzes en succes beïnvloeden
- ☐ Analyseert hoe hij zijn omgeving kan inzetten voor succes op school en in het dagelijks leven
- ☐ Toont initiatief en ondernemerschap

Keuzes maken (responsible decision making)

Groep 1-2

- ☐ Maakt een keuze en blijft daarbij
- ☐ Vertelt dat hij een andere keuze wil maken dan de ander
- ☐ Snapt dat opzettelijk gedrag dat anderen pijn doet, verkeerd is

Groep 3-4

- ☐ Durft een andere keuze te maken dan een vriend of dominant persoon in de groep
- ☐ Gaat soms mee in de keuze van een ander
- ☐ Benoemd zijn keuze en legt uit waarom
- ☐ Herkent dat zijn gedrag gestuurd wordt door normen en overwegingen
- ☐ Weet welk gedrag wel en welk gedrag niet gepast is
- ☐ Herkent en gebruikt rollen die op een positieve wijze bijdragen aan de klas en het gezin
- ☐ Kan problemen oplossen via een eenvoudig stappenmodel

Groep 5-6

- ☐ Legt aan een ander uit dat hij op een keuze wil terugkomen
- ☐ Heeft respect voor de keuze van een ander
- ☐ Benoemd voor- en nadelen bij een keuze
- ☐ Beseft dat sociale normen effect hebben op besluitvorming en gedrag
- ☐ Benoemd dat je een dilemma kunt hebben (wie nodig je uit, wat je doet met een gevonden voorwerp)

- ☐ Kan veilige en onveilige situaties vergelijken
- ☐ Houdt rekening met de wensen van de ander bij het maken van een keuze
- ☐ Vraagt de mening van een ander als hij moeilijk een keuze kan maken
- ☐ (H)erkent dat bepaalde beslissingen doelen op korte/lange termijn beïnvloeden
- ☐ Kan alternatieve oplossingen bedenken voor diverse situaties
- ☐ Herkent en gebruikt rollen die op positieve wijze bijdragen aan de school en directe omgeving
- ☐ Kan problemen oplossen via een stappenmodel waarbij goed nagedacht wordt over keuzes

Groep 7-8

- ☐ Geeft de ander de tijd om na te denken over een keuze
- ☐ Zorgt voor extra informatie om een keuze te kunnen maken
- ☐ Weet wat de stappen in het besluitvormingsproces zijn
- ☐ Benoemt dat er situaties zijn waarin je niet wil of kan kiezen
- ☐ Evalueert eigen eerlijkheid en respect t.a.v. de ander bij het maken van beslissingen

- ☐ Maakt een afweging bij een dilemma of complexe keuze en komt tot een standpunt
- ☐ Noemt argumenten waardoor de andere tot een andere keuze komt dan hijzelf
- ☐ Analyseert waarom een school en samenleving regels nodig hebben
- ☐ Analyseert hoe besluitvorming zijn schoolsucces verbetert
- ☐ Handelt verantwoordelijk t.o.v. zichzelf, familie, school, gemeenschap, land en wereld
- ☐ Evalueert zijn bijdrage aan het algemeen belang van de school of directe omgeving
- ☐ Lost problemen op via een stappenmodel waarbij keuzes worden toegelicht

Gewoonte 2: Begin met het einddoel voor ogen

De gewoonte van visie en doelgerichtheid

'Ik heb een doel en ik ga ervoor'

Intrapersoonlijke vaardigheden ontwikkelen, zoals zelfvertrouwen en zelfsturend vermogen.

Creatief en ondernemend denken om problemen op te lossen.

Kritisch denken ontwikkelen om informatie te ordenen.

Het vermogen ontwikkelen om doelen te formuleren en deze te realiseren.

Emoties en gedrag hanteren en reflecteren (self-management)

Groep 1-2

- ☐ Snap de relatie tussen emoties en gedrag
- ☐ Kan impulsief gedrag controleren

Groep 3-4

- ☐ Kan zijn verantwoordelijkheid t.o.v. zichzelf en anderen beschrijven
- ☐ Beschrijft zijn verantwoordelijkheden op school, thuis en in de maatschappij
- ☐ Weet hoe hij moet reageren op anderen
- ☐ Weet hoe hij om moet gaan met tegenslag

Groep 5-6

- ☐ Beschrijft hoe je op een sociaal aanvaarde manier met emoties omgaat
- ☐ Laat in dagelijks leven zien hoe je op een sociaal aanvaarde manier met emoties omgaat
- ☐ Kan feiten en meningen onderscheiden
- ☐ Herkent gedrag ketens (oorzaak en gevolg)
- ☐ Erkent dat hij verantwoordelijkheden heeft t.o.v. zichzelf en anderen
- ☐ Kan bij zichzelf nagaan wat het met hem doet om anderen te helpen
- ☐ Begrijpt wat impulsief gedrag teweeg kan brengen

Groep 7-8

- ☐ Zet vaardigheden in die stress verminderen
- ☐ Reageert effectief in zeer emotionele situaties
- ☐ Zet zich in voor zijn omgeving
- ☐ Kan empathisch reageren in verschillende situaties

Gewoonte 3: Belangrijke zaken eerst

De gewoonte van planning en uitvoering

'Ik doe de belangrijke dingen eerst en houd mij aan mijn voornemens'

Time-management vaardigheden kunnen toepassen.

Toewijden op taken (werkethos), flexibel zijn en zich aan passen.

Intrapersoonlijke vaardigheden ontwikkelen, zelfsturing en zelfredzaamheid.

Aanspreekbaar zijn en verantwoordelijkheid nemen voor regels.

Basis in analytische vaardigheden.

Taakaanpak (self-management)

Groep 1-2

- ☐ Luistert en kijkt naar de uitleg van een opdracht
- ☐ Begint na de uitleg met zijn taak
- ☐ Pakt en ruimt zijn materialen op
- ☐ Controleert of de taak klaar is

Groep 3-4

- ☐ Plant met behulp van de leerkracht 2 taken achter elkaar
- ☐ Voert 2 taken achter elkaar uit met behulp van een planner
- ☐ Bepaalt zelf in welke volgorde hij een taak uitvoert
- ☐ Bedenkt en vertelt hoe hij een taak gaat aanpakken
- ☐ Kiest een strategie
- ☐ Weet wanneer hij hulp nodig heeft
- ☐ Zet door en past oplossingen toe bij een taak die hij moeilijk of eng vindt
- ☐ Geeft aan wanneer hij toe is aan een moeilijkere taak

Groep 5-6

- ☐ Geeft aan wat hij verwacht te kunnen: aantal taken in een bepaalde tijd
- ☐ Geeft aan wat hij verwacht te kunnen qua eigen vaardigheden
- ☐ Plant zelfstandig meerdere taken achter elkaar: op een dagdeel, dag
- ☐ Controleert zijn eigen taak en corrigeert waar nodig
- ☐ Stelt zichzelf bij een bekende taak een tijdsdoel
- ☐ Houdt bij meerdere taken het overzicht van wat wanneer moet gebeuren (actielijstje)

Groep 7-8

- ☐ Plant taken van een vakgebied voor een week
- ☐ Maakt een huiswerkplanning in de agenda
- ☐ Schat in hoeveel taken hij afkrijgt in een bepaalde tijd
- ☐ Stelt prioriteiten wanneer meerdere dingen tegelijk moeten gebeuren
- ☐ Geeft vooraf aan bij welk resultaat hij tevreden is met zijn werk
- ☐ Maakt voor meerdere vakken een volledige weekplanning
- ☐ Houdt bij zijn planning rekening met eerdere ervaringen

Zelfstandig (door) werken (self-management)

Groep 1-2

- ☐ Wacht met een vraag tot de leerkracht bij hem is
- ☐ Weet wanneer de leerkracht beschikbaar is voor hulp en wanneer niet
- ☐ Voert een korte voor gestructureerde taak uit zonder te stoppen
- ☐ Pakt vervolgwerk na het afronden van een taak
- ☐ Probeert de taak nog een keer wanneer het de eerste keer niet lukt
- ☐ Lost zonder te storen kleine materiaalproblemen op
- ☐ Pakt bij een probleem een wachtwerkje

Groep 3-4

- ☐ Werkt 15-30 minuten zelfstandig aan een taak

- ☐ Maakt gebruik van hulp, vragenblokje
- ☐ Maakt gebruik van wachtwerkje als hij vast loopt of lost het op een andere manier op
- ☐ Volgt een stappenplan om een grotere taak uit te voeren
- ☐ Werkt zelfstandig door en hanteert de regels van zelfstandig werken
- ☐ Slaat een probleem over en gaat door met een ander deel van de taak
- ☐ Zet door bij een taak die hij moeilijk of eng vindt
- ☐ Werkt door bij externe afleiding

Groep 5-6

- ☐ Werkt een uur zelfstandig aan een taak op een dag
- ☐ Houdt zelf de tijd in de gaten om op tijd het werk af te krijgen
- ☐ Zoekt zelf een oplossing bij tegenslag met een taak

Groep 7-8

- ☐ Zet zich langere tijd in voor een taak die hij niet leuk vindt of die niet lukt
- ☐ Werkt door bij interne afleiding (schrijft vragen en gedachten die afleiden op)

Reflecteren op werkgedrag (Responsible decision making)

Groep 1-2

- ☐ Geeft aan welke taken hij moeilijk en makkelijk vond
- ☐ Controleert het gemaakte werk
- ☐ Geeft aan of hij goed heeft gewerkt

Groep 3-4

- ☐ Zoekt een fout op als de leerkracht vraagt nog eens goed te kijken
- ☐ Beoordeelt samen met de leerkracht hoe hij zijn taak heeft gedaan
- ☐ Onderbouwt zijn mening over de kwaliteit van een gemaakte taak
- ☐ Kijkt naar en praat over overeenkomsten en verschillen tussen eigen en andermans werk
- ☐ Geeft aan op welk gebied zich een probleem voordeed en welke oplossing is gekozen

Groep 5-6

- ☐ Reageert zonder boos te worden op kritiek op zijn werk
- ☐ Stelt vorderingen bij zichzelf vast
- ☐ Vertelt achteraf waarom iets goed, minder goed of fout is gegaan
- ☐ Legt samen met de leerkracht een relatie tussen deze beoordeling en afspraken voor een volgende keer
- ☐ Evalueert de periode van zelfstandig werken gericht op de voorbereiding, het proces en het resultaat
- ☐ Geeft feedback op het werk van een medeleerling
- ☐ Kan feedback van een medeleerling op een goede manier ontvangen
- ☐ Evalueert zijn taken, werken op basis van de feedback
- ☐ Reflecteert zowel op het proces als op het resultaat en onderscheidt zijn eigen rol daarbij
- ☐ Verbindt zelfstandig consequenties voor een volgende keer

Groep 7-8

- ☐ Stelt zo nodig zijn tijdsplanning bij
- ☐ Beoordeelt of hij een uitgevoerde taak goed had voorbereid en uitgevoerd en verbindt hier consequenties aan voor een volgende keer
- ☐ Beoordeelt of hij de juiste prioriteiten heeft gesteld en geeft aan welke gevolgen dit heeft voor een volgende planning
- ☐ Past zijn werkstijl aan waar nodig
- ☐ Schat in wat nodig is om de leerstof te beheersen
- ☐ Bespreekt met anderen zijn aanpak en uitvoering
- ☐ Evalueert zijn eigen werkweek en komt met suggesties voor een volgende keer

Gewoonte 4: Denk win-win

De gewoonte van wederzijds voordeel

'Ik wil het beste voor jou én mij'

Een attitude ontwikkelen om coöperatief te leven in een solidaire gemeenschap en wereld.

Unieke talenten gebruiken en aanvullend zijn op talenten van anderen.

Flexibiliteit en aanpassingsvermogen ontwikkelen.

Openstaan voor anderen en zonder oordelen andermans mening afwegen.

Compassie tonen naar anderen, samen delen en anderen eerst laten.

Perspectief nemen en sociale signalen juist interpreteren (social awareness)

Groep 1-2

- ☐ Erkent dat anderen een situatie anders kunnen beleven
- ☐ Herkent basale gevoelens bij een ander
- ☐ Kan de oorzaak van de emotie van de ander achterhalen

Groep 3-4

- ☐ Weet wat zijn gedrag losmaakt bij de ander
- ☐ Beschrijft de manier waarop anderen verschillen en overeenkomen
- ☐ Gedraagt zich respectvol in conflictsituaties of bij verschil van mening

Groep 5-6

- ☐ Herkent signalen die aangeven hoe een ander zich voelt
- ☐ Herkent verschillen tussen diverse sociale en culturele groepen
- ☐ Herkent discriminatie, vooroordelen en stereotypering

Groep 7-8

- ☐ Kan andermans gevoelens en perspectief in diverse situaties voorspellen
- ☐ Kan het standpunt van de ander samenvatten
- ☐ Herkent hoe het gedrag van de ander het gedrag van derden beïnvloedt
- ☐ Kan verklaren hoe onderlinge verschillen kunnen leiden tot pestgedrag
- ☐ Kan het effect analyseren van een anti pestaanpak
- ☐ Herkent de impact van discriminatie, vooroordelen en stereotypering
- ☐ Toont aan om te kunnen gaan met verschillen tussen mensen

Jezelf presenteren

Groep 1-2

- ☐ Vraagt in de klas op een adequate manier aandacht
- ☐ Wacht op zijn beurt
- ☐ Gaat adequaat om met gevoelens van trots
- ☐ Vertelt wat hij leuk vindt om te doen

Groep 3-4

- ☐ Stelt zich netjes voor aan een ander in een bekende omgeving
- ☐ Vertelt een idee aan een groepje medeleerlingen
- ☐ Denkt van te voren na over wat hij wil vertellen
- ☐ Kijkt anderen aan wanneer hij iets vertelt
- ☐ Treedt in een toneelstukje of bij voorlezen zeker op: houding, beweging, spreekvolume

Groep 5-6

- ☐ Vertelt een idee aan de klas
- ☐ Presenteert een idee aan iemand die hij niet goed kent binnen de school
- ☐ Gaat adequaat om met gevoelens van nervositeit/onrust
- ☐ Stelt zichzelf voor aan onbekende leeftijdsgenoten

- ☐ Geeft zijn mening over een onderwerp uit het nieuws
- ☐ Houdt een presentatie voor de klas
- Groep 7-8*
- ☐ Geeft feedback op een prettige manier
- ☐ Treedt zeker op bij een presentatie voor de klas
- ☐ Reageert op negatieve feedback door iets proberen te veranderen
- ☐ Geeft een presentatie voor een willekeurige groep: ouders, andere klassen

Gewoonte 5: Eerst begrijpen dan begrepen worden

De gewoonte van wederzijds begrip

Ik luister vooral met mijn hart om jou te begrijpen

'Jij en ik komen verder als we van elkaar weten wat we belangrijk vinden'

Op belangstellende manier luisteren om blijvend gezonde relaties op te bouwen en te behouden.

Sociaal sterke en communicatieve vaardigheden ontwikkelen.

Verschillen in relaties waarderen.

Vaardigheden ontwikkelen in het omgaan met (menings)verschillen en conflicten.

Omgaan en zich verbinden met mensen die overeenkomsten en verschillen hebben en succesvol samenwerken in verschillende groepssamenstellingen.

Gebruik van effectieve communicatie en sociale vaardigheden (relationship skills)

Groep 1-2

- ☐ Luistert wanneer een medeleerling vertelt dat hij iets anders wil
- ☐ Troost iemand
- ☐ Helpt een ander als die daarom vraagt
- ☐ Geeft een compliment aan een ander
- ☐ Houdt zich aan een afspraak met een medeleerling
- ☐ Wacht op zijn beurt

Groep 3-4

- ☐ Merkt of iemand de situaties grappig vindt of niet en stemt zijn gedrag hierop af
- ☐ Luistert wanneer een medeleerling vertelt dat hij iets anders voelt
- ☐ Herkent gevoelens bij de ander
- ☐ Begrijpt hoe mimiek, lichaamstaal en de toon van je stem de relatie beïnvloeden
- ☐ Respekteert de persoonlijke ruimte van de ander
- ☐ Helpt een ander als hij merkt dat iets niet lukt
- ☐ Bedankt een ander die hem iets geeft of voor hem doet
- ☐ Luistert actief naar de ander
- ☐ Heeft besef van goed en kwaad
- ☐ Laat een ander meespelen
- ☐ Houdt rekening met de mogelijkheden en wensen van een ander
- ☐ Maakt afspraken met een medeleerling

Groep 5-6

- ☐ Beschrijft de gevoelens en perspectieven van een ander
- ☐ Beschrijft hoe je vrienden maakt en behoudt
- ☐ Analyseert hoe je effectief in een groep kunt samenwerken
- ☐ Reageert op gepaste wijze op feedback van een ander
- ☐ Houdt rekening met de behoefte van een ander
- ☐ Praat met een ander over een afspraak die misliep

- ☐ Helpt iemand die iets naars heeft meegemaakt om te vertellen wat er gebeurd is
 - ☐ Benoemt verschillende factoren die inwerken op hoe iemand zich voelt
 - ☐ Toont interesse als iemand iets vertelt
 - ☐ Feliciteert een ander wanneer degene wint bij een spel
 - ☐ Reageert adequaat als door hem iets misgegaan is
 - ☐ Vraagt een kind dat niemand heeft om mee te doen met een groepsactiviteit
 - ☐ Realiseert zich dat er normen gelden in de communicatie via sociale media
- Groep 7-8*
- ☐ Weet wat foute grapjes zijn en stemt gedrag hierop af
 - ☐ Geeft een ander de ruimte om zijn eigen mening te vertellen over iets wat ze samen hebben meegemaakt
 - ☐ Vertelt anders over een beleving aan een vertrouwd dan aan een minder vertrouwd persoon
 - ☐ Helpt medeleerlingen die hij minder aardig vindt wanneer dit gevraagd wordt
 - ☐ Toont respect voor de gevoelens van een ander
 - ☐ Overziet consequenties van eigen gedrag
 - ☐ Zorgt dat hij een ander niet kwetst
 - ☐ Geeft zijn mening over wat hoort en wat niet hoort
 - ☐ Heeft oog voor ieders kwaliteiten
 - ☐ Vervult een leidende of een volgende rol en houdt daarbij rekening met wensen van zichzelf en anderen
 - ☐ Herkent processen in de groepsdynamiek
 - ☐ Weet wanneer en hoe je reageert op de behoefte van een ander
 - ☐ Laat zien hoe je op coöperatieve wijze het effect van de groep kunt vergroten
 - ☐ Begrijpt hoe het gebruik van sociale media de relatie beïnvloedt en dat bepaalde keuzes gevolgen hebben

Conflicthantering (relationship skills)

Groep 1-2

- ☐ Luistert naar een ander als die sorry zegt
- ☐ Volgt het advies van de leerkracht op bij een meningsverschil
- ☐ Uit zijn boosheid zonder anderen pijn te doen of te kwetsen
- ☐ Vertelt na ruzie wat er is gebeurd

Groep 3-4

- ☐ Aanvaart excuses van een ander
- ☐ Schakelt leerkracht in wanneer hij zelf een ruzie niet op kan lossen
- ☐ Probeert een ruzie op te lossen door het uit te praten
- ☐ Laat een ander uitpraten bij het oplossen van een ruzie
- ☐ Toont spijt en maakt het goed met de ander
- ☐ Past manieren om rustig te blijven toe wanneer hij boos wordt
- ☐ Kan oorzaak en gevolg van conflicten beschrijven

Groep 5-6

- ☐ Verzint een oplossing bij ruzie
- ☐ Benoemt welke gedragingen bij anderen boze reacties oproepen
- ☐ Corrigeert zijn gedrag als hij weet dat hij ongewenst gedrag vertoont
- ☐ Wacht met het oplossen van ruzie tot zijn emoties zijn bedaard
- ☐ Luistert naar een medeleerling wanneer de ander een voorstel doet over een oplossing
- ☐ Noemt voor- en nadelen van conflicten
- ☐ Blijft rustig wanneer een ander boos reageert of hem beschuldigd
- ☐ Toont begrip voor de gevoelens van de ander bij een ruzie

- ☐ Schat juist in wanneer hij zich beter niet met een ruzie van anderen kan bemoeien
- ☐ Gaat adequaat om met meningsverschil met een volwassene
- Groep 7-8*
- ☐ Onderhandelt met een medeleerling over een oplossing bij ruzie
- ☐ Vertelt zijn aandeel bij onenigheid
- ☐ Gaat adequaat om met gevoelens van schuld en spijt
- ☐ Bedenkt een compromis
- ☐ Benoemt verschillende vormen van hulp bij ruzie tussen anderen: voorstel doen, zeggen wie gelijk heeft, een derde erbij halen
- ☐ Bemiddelt bij een ruzie tussen anderen
- ☐ Weet hoe je een conflict voorkomt, d.m.v. een proactieve leefwijze
- ☐ Is alert op gedrag dat conflicten kan veroorzaken (o.a. social media)
- ☐ Voorkomt ruzie door de ander tijdig aan te geven dat hij te ver gaat
- ☐ Reflecteert op zijn eigen rol tijdens het omgaan met en het oplossen van een conflict

Gewoonte 6: creëer synergie

De gewoonte van creatieve samenwerking. Synergie 1+1=3.

Ik werk samen om meer te bereiken

‘Omdat we verschillend zijn, kunnen we samen dingen, die we apart niet kunnen’

Informatie of ideeën mondeling, visueel en in geschreven vorm presenteren.

Eigen unieke talenten en mogelijkheden ten volle benutten, maar ook meerwaarde bieden als aanvulling op talenten van anderen.

De intentie ontwikkelen om anderen te inspireren, te motiveren of het beste uit hen naar boven te halen.

Communiceren en werken als een team in een multiculturele en solidaire wereld.

Samenwerken (relationships skills)

Groep 1-2

- ☐ Vraagt om mee te spelen
- ☐ Speelt zowel een leidende als volgende rol
- ☐ Helpt anderen op verzoek
- ☐ Voert met medeleerling zelfstandig een opdracht uit en rond de taak samen af

Groep 3-4

- ☐ Houdt zich aan afspraken bij het uitvoeren van een gezamenlijke opdracht
- ☐ Werkt samen in duo's aan een opdracht met beperkt overleg
- ☐ Maakt afspraken over taakverdeling
- ☐ Helpt anderen uit zichzelf

Groep 5-6

- ☐ Werkt samen aan opdrachten die veel overleg vragen
- ☐ Geeft medeleerlingen feedback
- ☐ Past in onderling overleg tussentijdse afspraken aan
- ☐ Werkt samen in subgroepen van 4-6 personen
- ☐ Helpt een ander iets in te brengen in de groep: wat vind jij?

Groep 7-8

- ☐ Benoemt en gebruikt eigen capaciteiten
- ☐ Benoemt en gebruikt capaciteiten van anderen
- ☐ Past gedrag aan na terechte kritiek van een medeleerling

- ☐ Neemt bij samenwerken een leidende en volgende rol
- ☐ Benoemt eigen beperkingen en past op basis daarvan de rollen aan

Relaties/vriendschap opbouwen en handhaven (relationship skills)

Groep 3-4

- ☐ Herkent positieve en negatieve aspecten in een relatie
- ☐ Snapt hoe je persoonlijkheid de relatie beïnvloedt

Groep 5-6

- ☐ Kan veilig en risicovol gedrag in relaties identificeren
- ☐ Begrijpt hoe groepsdruk de relatie beïnvloedt

Groep 7-8

- ☐ Evalueert welke impact een relatie op zijn leven heeft
- ☐ Begrijpt hoe veilig en risicovol gedrag de relatie beïnvloedt
- ☐ Reageert verstandig op groepsdruk
- ☐ (H)erkent de invloed van sociale media op de relatie

Gewoonte 7: Houd de zaag scherp

De gewoonte van ontspanning en vernieuwing

‘Ik zorg goed voor mezelf, mijn lichaam, mijn welbevinden’

Algemeen geaccepteerde manieren voor behoefte, gevoelens en verlangens tonen.

Vaardig worden in zelfbewustzijn, zelfvertrouwen en zelfdiscipline.

Zich als karaktervol en verantwoordelijk persoon gedragen.

Goede balans vinden tussen inspanning en ontspanning.

De relatie herkennen tussen persoonlijk gedrag en individueel welbevinden.

Zich inspannen om gezond te leven.

Jezelf kennen en je eigen behoeften herkennen en hiermee omgaan

Groep 1-2

- ☐ Kent het verschil tussen inspannen en ontspannen

Groep 3-4

- ☐ Kent de verschillen tussen werken, denken, bewegen en ontspannen
- ☐ Kan onder leiding van de leerkracht aandacht besteden aan elk van de vier gebieden

Groep 5-6

- ☐ Kan aangeven wanneer ontspanning nodig is om ongewenst gedrag te voorkomen
- ☐ Zorgt privé m.b.v. ouders voor voldoende ontspanning

Groep 7-8

- ☐ Is bekend met de vier verschillende delen waaruit je als mens bestaat: fysiek, mentaal, spiritueel, (sociaal-) emotioneel, en is in staat om elk deel te herkennen bij zichzelf
- ☐ Kan indien nodig in de verschillende delen iets veranderen/aanpassen

Bijlage 2 Protocol disciplinaire maatregelen Fluenta

Naam document:	Protocol disciplinaire maatregelen Disciplinaire maatregelen ten aanzien van leerlingen en beleid met betrekking tot agressief gedrag van oude4rs
Versie:	30-11-2016
Behandeld in de commissie:	Onderwijs
Aangeboden aan College van Bestuur:	01-02-2016
Advisering directie-overleg:	16-02-2016
Advies/instemming/ter informatie GMR: • Instemming personeelsgeleding: • Advies personeelsgeleding: • Instemming oudergeleding: • Advies oudergeleding:	14-06-2016
Goedkeuring Raad van Toezicht:	n.v.t.
Besluit College van Bestuur:	
Fluenta PersoneelsPortaal	
Fluenta directieportaal	
Website	

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1. Time-out	4
1.2. Schorsing	4
1.3. Verwijdering	5
1.4. Beleid met betrekking tot agressief gedrag van ouders	6

Bijlage: Model verslagformulier

1. Inleiding

Dit protocol beschrijft de stappen die genomen worden als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling waarbij psychisch en of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht.

Binnen het onderwijs kennen we een drietal maatregelen om zowel de veiligheid van ieder individu te waarborgen alsmede om een veilig schoolklimaat te scheppen.

Deze drie maatregelen zijn:

- time-out;
- schorsing;
- verwijdering.

De volgende uitgangspunten zijn hiervoor belangrijk.

- Uitgangspunt is dat op consequente wijze wordt omgegaan met leerlingen met probleemgedrag.
- Doel is om hen te helpen in het adequaat omgaan met problemen.
- Daarbij gaan we uit van vaste procedures die zowel op de interne als externe situatie gericht zijn.
- Communicatie naar alle betrokkenen is daarbij van essentieel belang.

Wat is grensoverschrijdend gedrag van leerlingen:

- Fysiek: gericht op het lichaam van de ander, zoals slaan, schoppen, verwonden en dergelijke.
- Psychisch: lastigvallen, pesten, bedreiging met geweld, chantage, onder druk zetten en dergelijke.
- Seksueel: seksistische opmerkingen, seksuele toespelingen, ongewenste intimiteiten en dergelijke.
- Verbaal: grof taalgebruik, schelden, racistische opmerkingen, beledigen en dergelijke.
- Vernieling en diefstal van objecten en materialen.

Dat er gradaties te onderkennen zijn, mag duidelijk zijn. Ter preventie van gedragsproblemen zullen we bij grensoverschrijdend gedrag passende maatregelen nemen, zodat dit gedrag begrensd wordt en de veiligheid voor iedereen wordt hersteld. Time-out is in dit kader de lichtste maatregel. Daarna volgt schorsing en bij een volgende zware overtreding volgt de zwaarste maatregel, te weten verwijdering van de leerling van de basisschool.

Uitvoeringsmaatregelen:

Grensoverschrijdend gedrag wordt niet getolereerd en heeft onmiddellijke consequenties. Binnen een eventueel op te stellen handelingsplan zullen preventieve maatregelen worden opgenomen ter voorkoming van verder grensoverschrijdend gedrag.

Al naar gelang van de zwaarte van de overtreding kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

1. Corrigerende maatregelen door de leerkracht.
2. Corrigerende maatregelen door de directie van de school.
3. Officiële berisping door de directie van de school. Deze berisping dient schriftelijk aan de ouders¹ kenbaar te worden gemaakt. Zij ontvangen tevens een dringende uitnodiging tot gesprek.
4. Fysiek geweld tegen een volwassene leidt tot onmiddellijke schorsing van de leerling.
5. Time-out als maatregel om de leerling van de groep te isoleren of de groep te beschermen tegen grensoverschrijdend gedrag.
6. Schorsing kan volgen na een officiële berisping als gevolg van één of meerdere time-outs of na een overtreding die, naar mening van de directie van de school, schorsing rechtvaardigt.

¹ Waar ouders staat geschreven dient ook gelezen te worden: "verzorgers" en/of "voogden".

7. Verwijdering kan volgen bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school.

1.1 Time-out

Time-out is een maatregel om de leerling van de groep te isoleren door hem buiten de klas te plaatsen voor langere tijd (= minimaal één dagdeel). Met de leerling kunnen afspraken gemaakt worden omtrent de duur van de time-out en de voorwaarden waaronder de time-out wordt opgeheven.

Voorwaarden time-out:

1. De aard van de overtreding dient in overeenstemming te zijn met de voorgenomen maatregel.
2. Er zal derhalve een pedagogische of opvoedkundige reden aan ten grondslag moeten liggen.
3. Er zal achteraf duidelijk met de ouders moeten worden gecommuniceerd.

Procedure time-out:

1. In geval van een time-out wordt de leerling voor een periode van de groep geïsoleerd.
2. De reden van de time-out wordt vastgelegd door middel van het formulier verslag inzake time-out, schorsing en/of verwijdering van leerlingen (zie bijlage 1).
3. Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht
4. Indien de ouders niet onmiddellijk op de hoogte zijn gesteld wordt van het incident en de time-out zo spoedig mogelijk mededeling gedaan aan de ouders.
5. Indien noodzakelijk worden de ouders op school uitgenodigd voor een gesprek. Bij dit gesprek is de groepsleerkracht en een lid van de directie aanwezig. Van het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen².
6. De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.
7. De time-out maatregel wordt na toepassing schriftelijk gemeld aan het College van Bestuur van de stichting.

1.2. Schorsing

Schorsing kan pas worden opgelegd na een officiële berisping als gevolg van één of meerdere time-outs of na een overtreding die, naar de mening van de directie, schorsing rechtvaardigt. Schorsing is een wettelijke maatregel, die gebonden is aan bepaalde voorwaarden.

Voorwaarden schorsing

- a. Het College van Bestuur wordt voorafgaand aan de schorsing door de directie van de school in kennis gesteld van deze maatregel.
- b. Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden³.

² De time-out is geen officieel instrument, maar kan niettemin bruikbaar zijn bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school: het is principieel geen strafmaatregel maar een ordemaatregel in het belang van de school; daarom geen aantekening van de time-out maar van het incident in het dossier van de leerling.

- c. De betrokken ouders worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen.
- d. Zowel van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt en aan de ouders bekend gemaakt.
- e. Het schorsingsbesluit wordt ter kennisgeving verstuurd aan:
 - het College van Bestuur;
 - de ambtenaar leerplichtzaken;
 - de inspectie van het onderwijs.
- f. Ouders kunnen beroep aantekenen bij het College van Bestuur. Het College van Bestuur beslist uiterlijk binnen 14 dagen op het beroep.

Procedure schorsing

- a. De directie van de school draagt de eindverantwoordelijkheid voor schorsing
- b. De directie van de school is verplicht hoor en wederhoor toe te passen. Dit betekent dat de klager en aangeklaagde het recht hebben door de directie gehoord te worden. Minderjarigen worden in dezen vertegenwoordigd door hun ouders of verzorgers. Zij kunnen zich bij laten staan door een deskundige of vertrouwenspersoon. Hiervan wordt een gespreksverslag gemaakt.
- c. De directie motiveert daarna schriftelijk de voorgenomen schorsing indien het genoemde overleg daartoe redenen geeft.
- d. De directie meldt de voorgenomen schorsing aan de ouders en het College van Bestuur van de school.
- e. Het schorsingsbesluit wordt daarmee definitief en wordt als definitief besluit meegedeeld aan de leerling, ouders of voogd, het College van Bestuur, de leerplichtambtenaar en de Inspectie van het onderwijs.
- f. De ouders ontvangen een afschrift van het schorsingsbesluit en, indien van toepassing, het gespreksverslag en tekenen dit voor gezien.
- g. De ouders wordt gewezen op de beroepsmogelijkheid bij het College van Bestuur.
- h. Een afschrift van het schorsingsbesluit en, indien van toepassing, het gespreksverslag wordt in het leerlingendossier bewaard.
- i. De schorsing kan voor ten hoogste drie weken worden opgelegd en kan hooguit twee keer worden verlengd⁴.

1.3. Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering.

De wettelijke regeling is hierbij van toepassing.

Voorwaarden verwijdering

- a. Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het College van Bestuur.
- b. Voordat men een beslissing neemt, dient het College van Bestuur de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis wordt gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- c. Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd naar:
 - de ambtenaar leerplichtzaken;
 - de Inspectie van het onderwijs.

³ Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (denk aan Cito Entree of Eindtoetsen) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijvoorbeeld het wel tot de school toelaten voor het doen van deze toets. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.

⁴ Wezenlijk is dat de schorsing aan een maximum termijn gebonden is; zij mag geen verkapte verwijdering worden; de termijn is zo gekozen dat in het ernstigste geval de school voldoende tijd ter beschikking heeft om een eventuele verwijderingsbeslissing op zorgvuldige wijze voor te bereiden.

- d. Het College van Bestuur informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift.
- e. De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen. Het College van Bestuur is verplicht de ouders/verzorgers te horen over het bezwaarschrift. Het College van Bestuur neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- f. Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool of een andere school voor speciaal onderwijs is gevonden om de leerling op te nemen of dat aantoonbaar is dat het College van Bestuur, gedurende acht weken, er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen.

Procedure verwijdering

- a. Het College van Bestuur draagt de eindverantwoordelijkheid voor de verwijdering
- b. Het College van Bestuur is in samenwerking met de betrokken leerkracht en de directie van de school verplicht hoor en wederhoor toe te passen. Dit betekent dat het College van Bestuur, voordat men een beslissing neemt, de betrokken leerkracht en de directie heeft gehoord. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis wordt gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- c. Dit betekent verder dat de aangeklaagde partij bij het aantekenen van bezwaar het recht heeft door het College van Bestuur te worden gehoord. Minderjarigen worden in dezen vertegenwoordigd door hun ouders of voogden. Zij kunnen zich bij laten staan door een deskundige of vertrouwenspersoon.
- d. Het College van Bestuur meldt het voorgenomen besluit tot verwijdering aan de directie van de school, de ouders, de leerplichtambtenaar en de Inspectie van het onderwijs.
- e. De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.
- f. Het College van Bestuur neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- g. Een afschrift van het verwijderingsbesluit wordt in het leerlingendossier bewaard.
- h. Effectuering van het besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool of een andere school voor speciaal basisonderwijs is gevonden om de leerling op te nemen of dat aantoonbaar is dat het College van Bestuur, gedurende acht weken, er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen.

1.4. Beleid met betrekking tot agressief gedrag van ouders

Binnen het onderwijs krijgen we steeds meer te maken met ouders die door middel van agressief gedrag proberen het onderwijs en de opvoeding aan kinderen te beïnvloeden. Met betrekking tot agressief gedrag hebben we de volgende gedragscode afgesproken. Gebruik van (verbaal) geweld wordt nooit toegestaan en zal altijd leiden tot maatregelen ten aanzien van de betrokken ouder.

Uitgangspunten

- Uitgangspunt van het beleid is dat agressief gedrag van ouders ten opzichte van een medewerker van de school niet wordt getolereerd.
- De betreffende medewerker meldt het voorval altijd bij de directie van de school.
- De directie zorgt voor opvang van de medewerker en eventuele opvang van de groep.
- Als het nodig is wordt medische opvang ingeschakeld en de zorg van psychische hulpverlening of een bureau slachtofferhulp aangeboden.
- De directie neemt indien dit veilig kan, contact op met de ouder en nodigt deze uit voor een gesprek.
- Indien dit niet mogelijk is, wordt er een onafhankelijke derde persoon gezocht.
- Er wordt altijd bij de politie melding gemaakt van agressief gedrag. Indien betrokkene dit wenst, doet de school aangifte bij de politie.
- Bij ernstige vormen van agressie zal de directie besluiten om de ouder(s) de toegang tot de school te ontfemen. Dit wordt aan de betreffende ouder(s) schriftelijk meegedeeld.
- De directie maakt van ernstige gevallen melding bij het College van Bestuur.

Beleidsuitvoering

- De genoemde uitgangspunten worden aan alle medewerkers bekend gemaakt.
- Van de medewerkers wordt verwacht dat zij volgens genoemde uitgangspunten handelen.
- Indien de agressie zicht richt tegen een directielid van de school, wordt ter uitvoering van de uitgangspunten de algemeen directeur ingeschakeld.
- Van elk geval van agressief gedrag van ouders ten opzichte van een medewerker van de school wordt een notitie gemaakt die in het betreffende leerling-dossier en het personeelsdossier wordt bewaard.
- Van een eventueel gesprek met de betrokken ouders wordt een verslag gemaakt dat in het betreffende leerling-dossier en het personeelsdossier wordt bewaard.
- Aan de hand van het voorval wordt beoordeeld of verdere stappen noodzakelijk zijn. Die stappen kunnen bestaan uit het melden bij de politie, het ontfangen van de toegang tot de school.
- Daarnaast zorgt de directie ervoor dat eventuele schadelijke gevolgen voor de leerlingen worden vermeden of zoveel mogelijk beperkt.
- De directie zorgt ervoor dat de collega's over het incident worden geïnformeerd.
- Indien noodzakelijk zullen de ouders door de directie van het incident en de genomen maatregelen op de hoogte worden gesteld.
- Contacten met de pers worden alleen onderhouden door een directielid c.q. het College van Bestuur.

Slotopmerkingen

- Agressief gedrag van ouders tegen medewerkers kent diverse gradaties. Het kan gaan om verbaal geweld, bedreigen of lastigvallen, maar ook fysiek geweld met en zonder letsel.
- In alle gevallen gelden de genoemde mogelijkheden. Wel zijn de vervolgmaatregelen afhankelijk van de mate van agressief gedrag ten opzichte van de medewerker. In lichte gevallen kan een gesprek met de betreffende ouder(s) volstaan. In zwaardere gevallen zal er al snel sprake kunnen zijn van melding bij de politie en verdergaande maatregelen tegen de betreffende ouder(s).

Bijlage 1. Model verslagformulier

VERSLAG INZAKE TIME-OUT, SCHORSING EN OF VERWIJDERING VAN LEERLINGEN

Naam leerling	:	
Geboortedatum	:	
Naam leerkracht	:	
Datum incident	:	

Het betreft ongewenst gedrag tijdens

- ☐ lesuren
- ☐ vrije situatie
- ☐ plein
- ☐ elders

Het betreft ongewenst gedrag ten aanzien van

- ☐ leerkracht
- ☐ medeleerlingen
- ☐ anderen, _____ te _____ weten:

Korte omschrijving van het incident:

De ouders zijn op de hoogte gesteld door middel van:

- ☐ huisbezoek
- ☐ telefonisch contact

Datum en tijd: _____

Gesproken met: _____

De volgende maatregel is genomen:

- o time-out
- o schorsing
- o in gang zetten van een procedure tot verwijdering

Datum gesprek ouders en de school: _____

(zie verder verslag van het gesprek)

Afspraken tussen ouders en de school:

Bijlage 3 Check in – Check out formulier

Check in - Check out formulier				
Naam:		Groep:		Startdatum:
Gedragdoelen (maximaal 3 doelen, zo concreet mogelijk beschreven):		1.		
		2.		
		3.		
Datum:	Check in (Welbevinden en doelen bespreken. Wat ga je doen, wat heb je nodig?)	Middag Check (Korte reflectie op de ochtend. Wat ging goed, hoe kwam dat? Wat kan beter, hoe ga je dat doen?)	Check out (Reflectie op de hele dag. Zijn de doelen behaald? Welke beoordeling geef je jezelf en waarom? Wat ga je thuis vertellen?)	Terugkoppeling ouders (De leerling bespreekt de dag met ouders en ouders tekenen voor akkoord. De volgende dag gaat het formulier weer mee naar school.)